

ÎNCHEIERE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ninei Șoimu împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești - Mușet Marcel și Tihonovici Alexandru, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală Sîngerei cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 octombrie 2014,

c o n s t a t ă

La 26 august 2015, Șoimu Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești - Mușet Marcel și Tihonovici Alexandru, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală Sîngerei cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin Decizia Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 a fost anulat ca ilegal ordinul nr. 1 din 12 ianuarie 2009 a șefului Serviciului Sanitar-Veterinar de Stat al raionului Sîngerei, a fost dispusă restabilirea în funcția de inspector principal medic veterinar al Direcției raionale Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală Sîngerei cu încasarea salariului mediu pentru perioada absenței forțate de la lucru și repararea prejudiciului moral, hotărîrea în privința restabilirii de la lucru și încasarea unui salariu mediu urmînd a fi executată imediat.

Susține că, administrația Direcției raionale Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală Sîngerei a refuzat să execute decizia Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 privind restabilirea în funcția indicată în dispozitivul

hotărîrii, motivînd precum că funcția care a deținut-o pînă la eliberarea ilegală nu se mai regăsește în statutul de personal, fiind lichidată.

Declară reclamanta că nefiind de acord cu acțiunile pîrîtului, a prezentat titlul executoriu la biroul executorului judecătoresc Mușet Marcel pentru executare silită.

Invocă Șoimu Nina că, la 16 ianuarie 2012, adică peste 2 luni de la data emiterii hotărîrii, executorul judecătoresc a emis încheierea despre intentarea procedurii de executare nr. 180a-12/2012 a documentului executoriu nr. 3r-189, emis în baza deciziei Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 și a obligat Direcția raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța produselor de Origine Animală Sîngerei de a emite ordinul cu privire la restabilirea Ninei Șoimu la locul de muncă.

Menționează că, deși s-a adresat la oficiul de executare silită pe parcursul perioadei de executare, care a constituit 3 ani 7 luni și 18 zile, executorul judecătoresc s-a limitat doar la întocmirea a două somații și a două procesele-verbale privind neexecutarea hotărîrii judecătorești de către debitor, iar odată cu expedierea proceselor-verbale în adresa instanțelor de judecată nu manifesta nici un interes pentru a contesta deciziile care se adoptau în defavoarea acesteia, fiind nevoită să atace cu recurs din nume propriu fiecare act adoptat, fapt care i-a cauzat stres.

Susține că perioada de neexecutare a deciziei Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 privind restabilirea sa în funcție, urmează a fi calculată din momentul adoptării deciziei, dar nu de la data adresării sale către executorul judecătoresc Mușet Marcel, deoarece decizia este cu executare imediată, iar perioada de neexecutare a hotărîrii judecătorești definitive a constituit 3 ani 7 luni și 18 zile – din 11 noiembrie 2011 pînă la 29 iunie 2015 cînd a fost emisă încheierea executorului judecătoresc Tihanovici Alexandru privind încetarea procedurii de executare.

Indică reclamanta că prin hotărîrea Judecătoriei Telenești din 19 august 2014 directorul responsabil de neexecutarea hotărîrii privind restabilirea sa în funcție, Golban V. a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin. (2) Cod Contravențional în baza căruia i-a fost aplicată o amendă în mărime de 300 u.c. cu toate acestea, debitorul oricum a refuzat executarea hotărîrii privind restabilirea în serviciu.

Drept urmare a acestor inacțiuni reclamanta a depus o plîngere către Ministerul Justiției invocînd incompetența și neprofesionalismul executorului judecătoresc Mușet Marcel și în rezultat, la 01 octombrie 2014, adică aproximativ peste 3 ani din momentul intentării procedurii de executare, documentul executoriu privind restabilirea în funcție a fost strămutat prin intermediul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești – după competența teritorială către Tihonovici Alexandru, acțiuni care au dus din nou la tergiversarea executării.

Afirmă Șoimu Nina că în baza prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară indiferent de vinovăția organului responsabil de executarea hotărîrilor judecătorești sau instituției de stat debitoare.

Mai susține reclamanta că la determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se țină cont de faptul că dînsa a manifestat un comportament activ și un interes sporit în executarea hotărîrii judecătorești privind restabilirea în funcție, de asemenea urmează a fi apreciată și durata considerabilă a neexecutării hotărîrii menționate. În tot acest timp prin neexecutarea hotărîrii judecătorești definitive ce

urma a fi executată imediat și s-a cauzat mari suferințe psihice, având un stagiul de 39 ani de serviciu în domeniul medicinei veterinare, a fost eliberată ilegal înaintea atingerii vârstei de pensionare, neavând posibilitatea ultimii ani să muncească conform calificării profesionale.

Cere Șoimu Nina constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 privind restabilirea în serviciu, în perioada 11 noiembrie 2011-29 iunie 2015 (3 ani, 7 luni și 18 zile), încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției sumei de 150 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel din 11 noiembrie 2011.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22 octombrie 2015, a fost admisă acțiunea în parte, constatată violarea dreptului la executarea cauzei în termen rezonabil stabilit la art. 6 CEDO și încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Șoimu Nina prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22 octombrie 2015.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel și-au argumentat soluția făcând referire la jurisprudența CtEDO relevantă cazului, constatând că la aprecierea prejudiciului moral s-au luat în considerație criteriile de miză pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință și durata neexecutării raportate la principiul echității, astfel mărimea prejudiciului fiind proporțională sumelor acordate de CtEDO în spețe similare (Cravcenco v. Moldova).

La 23 mai 2016, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 și hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22 octombrie 2015 cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului Ministerul Justiției a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare.

De asemenea a indicat că, instanța de apel nu a apreciat corespunzător complexitatea obiectului executării și comportamentului părților care include reclamantul și autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, având în vedere, că executorii judecătorești Marcel Mușet și Alexandru Tihonovici au întreprins toate măsurile posibile care puteau fi în mod rațional întreprinse.

Menționează recurentul că încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este nerezonabilă, în condițiile în care nu există temei de a constata încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din cauza autorităților de stat în sarcina cărora a intrat obligațiunea de a executa documentul executoriu vizat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 a fost expediată în adresa recurenților la 15 martie 2016 (f.d. 184) și recepționată de către Ministerul Justiției la 22 martie 2016 (f.d. 190)

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Ministerul Justiției la 23 mai 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 29 iunie 2016, în adresa intimaților Nina Șoimu, executorilor judecătorești Marcel Mușet și Alexandru Tihonovici, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor de Origine Animală Sîngerei a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 21 iulie 2016, Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor de Origine Animală Sîngerei a depus referință, solicitînd casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 și hotărîrii Judecătoriei Buiucani din 22 octombrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii, invocînd ilegalitatea și netemeinicia hotărîrilor instanțelor ierarhic inferioare.

La 25 iulie 2016, și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a depus referință, solicitînd admiterea recursului Ministerului Justiției, invocînd argumente similare celor invocate în referința depusă de intimata Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor de Origine Animală Sîngerei.

Alte referințe nu au parvenit.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile și obiecțiile expuse în referințe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră

că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Ministerul Justiției precum că instanța de apel nu a apreciat corespunzător complexitatea obiectului executării, or potrivit art. 356 alin. (1) Codul muncii, angajatorul este obligat să execute imediat, conform Codului de procedură civilă, hotărîrea (decizia) instanței de judecată despre restabilirea drepturilor salariatului ce decurg din raporturile de muncă și din alte raporturi ce decurg nemijlocit din acestea, însă executarea deciziei Curții de Apel Bălți din 11 noiembrie 2011 a durat 3 ani 7 luni 18 zile, cauza nefiind dificilă din punct de vedere factologic sau juridic.

Referitor la argumentul recurentului Ministerul Justiției în privința comportamentului părților, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că comportamentul părților la procedurile de executare se apreciază în raport cu calitatea debitorului executării, ținându-se cont dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat, or Direcția Raională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală Sîngerei este o subdiviziune a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor care este o autoritate publică de stat, respectiv conform art. 2 alin. (3) din Legea 87 din 21 aprilie 2011 indiferent de măsurile pe care le-a întreprins executorul judecătoresc întru executarea hotărîrii, în toate cazurile pentru neexecutarea în termen rezonabil a cauzei, prejudiciul se repară de către stat.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului că pretenția privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei este una nerezonabilă, deoarece analizând jurisprudența CEDO indică că în cazurile de neexecutare mărimea prejudiciului moral este de aproximativ 600 euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere. Chiar dacă perioadele mai scurte de un an, în mod normal, nu conduc la constatarea unei violări, la calcularea daunei morale se ia în considerație întreaga perioadă, inclusiv acel prim an de neexecutare.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic